

Sisäministeriö

21.3.2024

Viite: VN/5349/2024

Sisäministeriön lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi

Viitaten sisäministeriön lausuntopyyntöön otsikkoasiassa tasavallan presidentin kanslia (jälj. kanslia) tuo esille seuraavaa.

Ehdotetussa laissa säädettäisiin edellytyksistä, joilla kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanottamista voitaisiin rajoittaa rajatulla osalla Suomen valtakunnanrajaa ja sen välittömässä läheisyydessä. Ehdotettu laki koskisi määritelmällisesti Suomeen kohdistuvaa välineellistettyä maahantuloa. Lakia sovellettaisiin siten tilanteessa, jossa vieras valtio tai muu toimija pyrkii vaikuttamaan Suomeen maahantulijoita hyväksikäyttämällä (2 §). Lain tarkoituksena olisi torjua vieraan valtion tai muun toimijan Suomeen kohdistamaa vaikuttamista, joka tapahtuu maahantulijoita hyväksikäyttämällä (1 §). Rajoitusten käyttöönottamisen edellytyksiä olisivat muun muassa, että on tieto tai perusteltu epäily siitä, että vieras valtio tai muu toimija pyrkii vaikuttamaan Suomeen maahantulijoita hyväksikäyttämällä (4 § 1 momentin 1 kohta) ja että vaikuttaminen vaarantaa vakavasti Suomen täysivaltaisuutta tai kansallista turvallisuutta (4 § 1 momentin 2 kohta).

Ottaen huomioon lain tarkoitus, sen soveltamisala, laissa säädetyt rajoitustoimien käyttöönoton edellytykset ja välineellistetyn maahantulon luonne hybridivaikuttamisen keinona kanslia katsoo, että rajoitustoimien käyttöönotosta päätettäessä tulee huomioida perustuslain 93 §:n 1 momentin

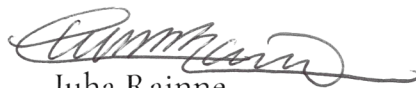
säännös, jonka mukaan tasavallan presidentti johtaa ulkopoliittikkaa yhteistoiminnassa valtioneuvoston kanssa.

Ehdotetun lain mukaan valtioneuvoston yleisistunto voisi päättää rajoittaa kansainvälistä suojelua koskevien hakemusten vastaanottamista, jos tasavallan presidentti ja valtioneuvosto olisivat yhteistoiminnassa todenneet lain 4 pykälässä säädettyjen edellytysten täyttyvän. Kanslia pitää ehdotettua menettelyä perusteltuna perustuslain 93 §:n 1 momentin valossa.

Hallituksen esityksen mukaan rajoitustoimien tarve tulisi todeta erikseen jokaisen valtioneuvoston rajoituspäätöksen yhteydessä ja että käytännössä tämä tarkoittaisi esimerkiksi tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteistä kokousta. Kanslia yhtyy arvioon siitä, että edellytysten täyttyminen tulisi arvioida aina uudelleen, jos rajoitustoimia haluttaisiin jatkaa yhtä kuukautta pidemmän ajan. Kanslia katsoo, että käytännössä tämä tarkoittaisi, että edellytysten täyttyminen todettaisiin lähtökohtaisesti tasavallan presidentin ja valtioneuvoston ulko- ja turvallisuuspoliittisen ministerivaliokunnan yhteisessä kokouksessa.

Lauri Tierala
Kansliapäällikkö

Juha Rainne
Oikeudellinen neuvonantaja